

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศ ทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา ภูมิประเทศตามสังคมวิทยา คือนิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำเราเข้าไปช่วย โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

พระบรมราชโองการ 18 กรกฎาคม 2517

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน

อ่านต่อหน้า 3

ปัญหาไฟป่า

อ่านต่อหน้า 4-5

ยาหัวปลี

อ่านต่อหน้า 7

บม. จัดรณรงค์วัน ปลอดภัยวันพิษจาก ไฟป่า ทวงบุญจิต สำนึกประชาชน

กรมป่าไม้ เลือกพื้นที่จังหวัดเชียงราย จัดกิจกรรมรณรงค์วันปลอดภัยวันพิษจากไฟป่า ประจำปี 2554 มุ่งเน้นพื้นที่เสี่ยงภัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ทวงลดพื้นที่การเกิดไฟป่าและปัญหาหมอกควัน และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในปัญหาไฟป่า

นายสุวิทย์ รัตนมณี อธิบดีกรมป่าไม้ กล่าวในระหว่างเป็นประธานเปิดกิจกรรม “รณรงค์วันปลอดภัยวันพิษจากไฟป่า” ประจำปี 2554 ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมาว่า ในหลายปีที่ผ่านมาพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติต้องประสบกับปัญหาไฟป่าเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2552 มีพื้นที่เกิดไฟป่า 70,218 ไร่ และในปี 2553 มีพื้นที่การเกิดไฟป่ามากถึง 94,648 ไร่ สร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้ ถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาวะโลกร้อนและความแห้งแล้งที่มีระยะเวลายาวนานขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง

ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน ซึ่งมีป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังอยู่เป็นจำนวนมาก โดยป่าทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นป่าไม้ผลัดใบซึ่งจะทิ้งใบในหน้าแล้งเพื่อลดการสูญเสียน้ำ จึงทำให้มีเชื้อไฟมากและเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า

อย่างไรก็ตาม ไฟป่า เป็นปัญหาที่คนทั่วโลกให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อพืชพรรณธรรมชาติ สัตว์ป่า สภาพดิน น้ำ และความร้อนที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว ไฟปายังก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสุขภาพร่างกายของประชาชนด้วย โดยหมอกควันที่เกิดขึ้นจากไฟป่าจะมีฝุ่นละอองขนาดเล็กและควันพิษ ซึ่งเมื่อสูดควันเหล่านี้อย่างต่อเนื่องจะทำให้เป็นโรคในระบบทางเดินหายใจ เกิดการระคายเคือง เหนื่อยง่าย อีกทั้งยังส่งผลต่อทัศนวิสัยในการมองเห็นเป็นปัญหาต่อการสัญจรไปมาทั้งทางบกและทางอากาศ รวมทั้งยังเป็นสาเหตุให้เกิดภัยแล้ง สภาวะเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ฝนทิ้งช่วง และ

★ อ่านต่อหน้า 6

บ้านห้วยคอย ชุมชนค้นแบบป้องกันไฟป่า บม. เล็งขยาย 84 หมู่บ้านทั่วประเทศ

กรมป่าไม้ จัดโครงการนำร่องหมู่บ้านจิตอาสาป้องกันและควบคุมไฟป่า ยกหมู่บ้านห้วยคอย ต.ท่าสาย อ.เมือง จ.เชียงราย เป็นตัวอย่างหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันไฟป่า

นายสุวิทย์ รัตนมณี อธิบดีกรมป่าไม้เปิดเผยว่า จากการที่กรมป่าไม้ได้จัดทำโครงการป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เน้นชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าทั่วประเทศ โดยกรมป่าไม้จัดหาอุปกรณ์ในการดับไฟป่า พร้อมทั้งให้ความรู้ตลอดจนจัดอบรมและฝึกทักษะในการดับไฟป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้ชุมชนเป็นแนวร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ไปเมื่อปี 2553 ผลปรากฏว่าหมู่บ้านห้วยคอย เป็นตัวอย่างของหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันไฟป่าในรูปแบบประชาอาสา โดยราษฎรที่ผ่านการฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) จากกรมป่าไม้สามารถป้องกันและควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าชุมชนรอบๆ หมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

★ อ่านต่อหน้า 6

ที่ปรึกษา

สุวิทย์ รัตนมณี
อธิบดีกรมป่าไม้

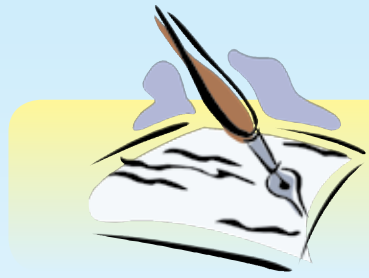
ชลธิศ สุรัสวดี
เรียงชัย ประยูรเวช
ประยุทธ์ หล่อสุวรรณศิริ
รองอธิบดีกรมป่าไม้

บรรณาธิการ

ไพฑูรย์ รัตนะเจริญธรรม
ผอ.สำนักบริหารกลาง

กองบรรณาธิการ

อำนวยการ ชลดำรงศีกุล
โสภาศ พันธุ์ทอง
สุกัลยา โตสินธุ์
ประเมษฐ มิญญา
ธวัชชีนา สาตรัักษ์
พงษ์ปรารินทร์ บุญภัทร
ชวันธร ศรีอรุณนิรันดร์
โรจนา บัวทอง
สมศักดิ์ ไรจน์เอกจิตต์
สุชาดา สุทธิศรีศิลป์
อชิรญาณ หามนตรี
ปวิวรรต น้อยเล็ก
อภิชาติ รบศรี
วัชรระ เกษร
วริษา ชัยสุขสันต์
ธีรพล ชำนาญพล

บก. แกลง

สวัสดีครับ พบกับจดหมายข่าวกรมป่าไม้กันอีกเช่นเคย ช่วงที่ผ่านมาบ้านเรามีสภาพอากาศที่ค่อนข้างจะแปรปรวน บางวันก็ร้อนเอามากๆ บางวันก็มีฝนตกลงมาในหลายพื้นที่ บางพื้นที่อาจจะประสบกับพายุฤดูร้อน ก็คงต้องระวังรักษาสุขภาพกันให้ดีๆ นะครับ

ครับ ถึงแม้จะมีฝนตกลงมาบ้างในหลายพื้นที่ แต่นั่นก็ยังไม่สามารถจะลดความเสี่ยงของการเกิดไฟป่าได้อยู่ดีครับ เรายังคงต้องระวังกับปัญหาไฟป่า ปัญหาหมอกควันที่เกิดจากการเผาในที่โล่ง และปัญหาความแห้งแล้งอีกต่อไป ในขณะที่มีการประกาศภาวะภัยแล้งกันไปแล้ว 32 จังหวัด เช่น กำแพงเพชร น่าน แพร่ ตาก อุตรดิตถ์ ขอนแก่น กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตรวดี ซึ่งหลายๆ หน่วยงานภาครัฐ พยายามหาทางบรรเทาภัยแล้งอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาแหล่งน้ำเดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มมากขึ้น การสร้างแหล่งเก็บกักน้ำเพิ่มเติม

ในส่วนของกรมป่าไม้เองก็ได้หาแนวทางแก้ไขภัยแล้งอย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มแหล่งน้ำต้นทุนโดยการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกับชุมชนที่อยู่รอบป่า ในการป้องกันรักษาป่าและป้องกันไฟป่า การเร่งปลูกป่าในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมโดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาครัฐ ทั้งนี้ เพราะป่าเป็นแหล่งผลิตน้ำ เก็บกักน้ำและปล่อยน้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้มีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี

ครับ แม้ปัญหาภัยแล้งจะยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังคงสร้างความเสียหายให้กับประเทศของเราอยู่ ทั้งภาคการเกษตร อุตสาหกรรม สุขอนามัยของผู้คน แต่คุณผู้อ่านทุกท่านสามารถร่วมลดปัญหาภัยแล้งลงได้ เพียงหากพบเห็นเหตุการณ์การบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาไฟป่า หรือการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งได้ที่สายด่วนสิ่งแวดล้อม Green Call 1310 และที่สำคัญคือไม่เป็นผู้ทำลายทรัพยากรป่าไม้เอง เท่านั้น เราก็เป็นส่วนหนึ่งในการทำดีเพื่อแผ่นดินได้แล้วครับ

ปฏิทินวันสำคัญ

8	มีนาคม	2554	วันสตรีสากล
13	มีนาคม	2554	วันช้างไทย
21	มีนาคม	2554	วันป่าไม้โลก
22	มีนาคม	2554	วันน้ำของโลก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน

ตะเคียนทอง

พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคล:

จังหวัดปัตตานี

ชื่อวิทยาศาสตร์:

Hopea odorata Roxb.

ชื่ออื่น:

โกกี้ แคน จะเคียน ตะเคียนใหญ่

ประโยชน์:

เนื้อไม้มีความทนทาน ทนปลวกได้ดี ใสบก ตบแต่งและชักเงาได้ดี ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ใช้ทำเครื่องเรือน สะพาน ทำเรือ วงกบประตู หน้าต่าง ชันใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ทำน้ำมันชักเงา ใช้ยาเรือ

โสกเหลือง (ศรียะลา)

พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคล:

จังหวัดยะลา

ชื่อวิทยาศาสตร์:

Saraca thaipingensis Cantley ex Prain

ชื่ออื่น:

โสกป่า โสกน้ำ โสกใหญ่

ประโยชน์:

ดอกสวยงาม ปลูกเป็นไม้ประดับ

ตะเคียนชันตาแมว

พันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคล:

จังหวัดนราธิวาส

ชื่อวิทยาศาสตร์:

Neobalanocarpus heimii (King) P.S.Ashton

ชื่ออื่น:

จิงมาส ตะเคียนชัน

ประโยชน์:

เนื้อไม้ทนทานแข็งแรง ใช้ในการก่อสร้าง ทำเรือสำเภาเดินทะเล เสา กระโดงเรือ ชันมีราคาสูง ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ และน้ำมันชักเงาอย่างดี

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ปัญหา

ปัญหาไฟป่า

อย่างที่ทราบกันแล้วว่า ไฟป่า เป็นปัญหาสำคัญของชาติ ความเสียหายที่เกิดจากไฟป่า ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพืชพรรณธรรมชาติ สัตว์ป่า สภาพดิน และน้ำแล้ว ไฟป่า ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและสุขภาพร่างกายของคนในพื้นที่ที่เกิดปัญหาไฟป่าด้วย บางกรณีอาจถึงขั้นสูญเสียชีวิตเนื่องจากไม่สามารถหนีออกจากพื้นที่ที่เกิดไฟป่าได้ทัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนจึงควรให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันการเกิดไฟป่า และเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการแจ้งข่าวการเกิดไฟป่าเพื่อที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการได้อย่างทันท่วงที

ท่านสามารถช่วยป้องกันไฟป่าได้

ประชาชน ต้องยอมรับว่า ประชาชนในพื้นที่ป่ามีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดไฟป่า จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ทั้งการจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ เพื่อให้พืชผักบางชนิดแตกใบใหม่เพื่อนำมาทำอาหาร การทิ้งก้นบุหรี่ลงข้างทาง การจุดไฟเผาวัชพืชโดยไม่มีการควบคุม ฯลฯ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงมีผลต่อคนทุกคน ทุกชีวิต ดังนั้น ประชาชนควรให้ความร่วมมือในการป้องกันไฟป่า ซึ่งสามารถทำได้ง่ายๆ ดังนี้

ไฟฟ้า

1. เมื่อจะทำการเผาไร่ พางข้าว ช้างข้าว หญ้าและวัชพืช ในที่ดินทำกินของตนเองที่อยู่ใกล้พื้นที่ป่า ต้องทำแนวกันไฟป่าก่อนการเผาทุกครั้ง

2. อย่าจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์

3. โปรดระมัดระวังการใช้ไฟเมื่ออยู่ภายในป่าหรือเดินผ่านป่า หากมีความจำเป็นต้องใช้ไฟ ต้องดับให้สนิทก่อนออกจากป่า

4. ดับบุหรี่ก่อนทิ้งทุกครั้งทุกสถานที่

5. อย่าจุดไฟเล่นด้วยความสนุกหรือคึกคะนองมือ

6. เมื่อพบเห็นไฟไหม้ป่าหรือสวนป่า โปรดช่วยกันดับหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

7. ช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดไฟไหม้ป่า รวมทั้งช่วยจับกุมผู้ฝ่าฝืนมาลงโทษตามกฎหมายเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บุคคลอื่นต่อไป

8. ช่วยประชาสัมพันธ์ ชี้ให้เห็นความสำคัญของป่าไม้ ความเสียหายที่เกิดจากไฟป่าและโทษที่จะได้รับการกระทำผิด

9. อาจสมัครเข้าเป็นอาสาสมัครป้องกันไฟป่ากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สื่อมวลชน

เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการรณรงค์ป้องกันการเกิดไฟป่า ด้วยการทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบ เป็นที่น่ายินดีว่าสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ทั้ง โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาไฟป่าที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับไฟป่า ภาพสถานการณ์การเกิดไฟป่าในที่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาไฟป่า และร่วมแรงร่วมใจสนับสนุนการปฏิบัติงานการดับไฟป่าอย่างจริงจัง ซึ่งสื่อมวลชนมีอิทธิพลสูงต่อทัศนคติของประชาชนในสังคมอย่างมากในการป้องกันไฟป่า

ครับ ไฟป่า เป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน ในขณะที่โลกต้องประสบปัญหาภาวะโลกร้อนจากการกระทำในทุกๆ ด้านของมนุษย์ ในฐานะที่เราเป็นส่วนหนึ่งในสังคมโลก เราต้องช่วยกันรักษาโลกใบนี้ไว้เพื่อให้เป็นบ้านของเรา เป็นที่อยู่อาศัยของทุกชีวิตบนโลกใบนี้อย่างมีความสุขและยั่งยืนตลอดไป

ปม. จักรณรงค์

ต่อจากหน้า 1

ส่งผลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของประชาชนในที่สุด

สำหรับกิจกรรมในงานรณรงค์วันปลอดควันพิษจากไฟฟ้าประกอบด้วย การเดินรณรงค์ป้องกันไฟฟ้า การจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้า สาเหตุ ผลกระทบและการป้องกันไฟฟ้า การสาธิตการดับไฟฟ้า การแข่งขันการใช้อุปกรณ์ดับไฟฟ้า การแข่งขันตอบปัญหาเรื่องไฟฟ้า การประกวดวาดภาพและคำขวัญในหัวข้อ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า พร้อมมอบรางวัลให้แก่ผู้ชนะการประกวดและการปล่อยขบวนรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ไปตามพื้นที่ต่างๆ ที่มีเขตติดต่อกับพื้นที่ป่าและเสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า พร้อมแจกเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับไฟฟ้า โดยจะรณรงค์ให้จดเผาในที่โล่ง ทั้งการเผาตอซังข้าว การเผาเพื่อเตรียมพื้นที่เกษตรกรรม การเผาวัชพืช การเผาขยะมูลฝอยในครัวเรือน ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องจุดไฟเผาในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีแนวเขตติดกับป่าไม้ ให้ทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันการลุกลามเข้าสู่ป่า หรือติดต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อขอความช่วยเหลือได้ในทุกกรณี

บ้านหัวดอย ชุมชน

ต่อจากหน้า 1

ทั้งนี้ ชุมชนบ้านหัวดอยมีมาตรการด้านการป้องกันและควบคุมไฟฟ้า โดยร่วมกันจัดทำแนวกันไฟความกว้าง 6-7 เมตร เป็นระยะทางกว่า 1-1.5 กิโลเมตร รอบพื้นที่ป่า นอกจากนี้ยังได้สร้างศูนย์ป้องกันไฟฟ้าพร้อมอุปกรณ์ดับไฟฟ้าบริเวณทางเข้าป่าชุมชนพร้อมทั้งจัดชุดอาสาสมัครวันละ 3 คน อยู่ปฏิบัติงานป้องกันไฟฟ้าและรับแจ้งเหตุไฟฟ้า ตลอดจนประสานงานกับชุมชนใกล้เคียงเพื่อสร้างเครือข่ายในการป้องกันไฟฟ้า หากเกิดเหตุไฟฟ้าขึ้นราษฎรในชุมชนจะเข้าไปดับไฟก่อน แต่หากไม่สามารถดับไฟได้จะแจ้งมายังผู้ใหญ่บ้านหรือคณะกรรมการป่าชุมชนหรือแจ้งศูนย์ดับไฟฟ้าเพื่อขอความช่วยเหลือ ซึ่งผู้นำชุมชนจะประกาศเสียงตามสายให้ราษฎรในชุมชนเข้าไปร่วมดับไฟฟ้า

จากผลการดำเนินงานในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้ป่าชุมชนบ้านหัวดอยสามารถ

ป้องกันและควบคุมไฟฟ้าได้อย่างประสบความสำเร็จ นำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของป่าชุมชนซึ่งเป็นทั้งแหล่งอาหารและสร้างรายได้ให้กับชุมชนเปรียบเสมือนเป็นธนาคารอาหารชุมชนของหมู่บ้าน มีทั้งเห็ดป่านานาชนิด สมุนไพรเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีน้ำซึ่งมาทำเป็นประปาภูเขาใช้ได้ตลอดทั้งปี มีอาชีพเสริมและรายได้จากผลผลิตในป่าไม่ต่ำกว่า 4-5 พันบาทต่อเดือน

นายสุวิทย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันมีป่าชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้ประมาณ 8 พันกว่าชุมชน สามารถช่วยดูแลรักษาพื้นที่ป่าของประเทศได้ถึง 3 ล้านไร่ ซึ่งในปี 2554 กรมป่าไม้มีแผนที่จะจัดฝึกอบรม รสทป.เพิ่มเติม โดยคัดเลือกหมู่บ้านนำร่องจำนวน 84 หมู่บ้าน เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา

แบบูรูบาก

ชื่อวงศ์

RUTACEAE

ชื่อวิทยาศาสตร์

Naringi crenulata (Roxb.) NicolsonL.

ชื่อพื้นเมือง

กระเจาะ กระเจาะจัน ชะเจาะ (ภาคเหนือ)

ตุ้มตัง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) พญายา (ภาคกลาง ราชบุรี)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น เป็นไม้พุ่มกึ่งไม้ต้น หรือไม้ต้นขนาดเล็ก ผลัดใบ สูง 2-10 เมตร ตามลำต้น และกิ่งก้านมีหนามแหลมยาวทั่วไป ส่วนมากคดงอ แตกกิ่งก้านระเกะระกะไม่เป็นระเบียบ เปลือกสีขาวปนเขียว แตกสะเก็ดเล็กๆ เป็นร่องตื้นๆ

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวออกเป็นช่อเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียงสลับ ตามกิ่งมีปุ่มปมของกลุ่มใบประกอบปรากฏชัดเจน มีใบย่อย 1-3 คู่ เรียงตรงข้าม ปลายแกนใบประกอบมีใบย่อยเดี่ยวๆ ที่ไม่มีก้านใบติดกับใบย่อยคู่ปลาย ใบย่อยคู่อื่นไม่มีก้าน ใบย่อย ตามก้านและแกนกลางใบประกอบมีครีบลักษณะคล้ายแผ่น

ดอก เป็นดอกเดี่ยวๆ ตามกิ่งด้านข้างหรือออกมาจากกลุ่มใบประกอบ มีขนประปราย บางครั้งมีเพียง 1-2 ดอก ดอกเล็ก สีขาวอมเหลือง กลิ่นหอมเย็น กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ แยกกันเป็นอิสระ มีต่อมน้ำมันทั่วไป เกสรเพศผู้ 8 อัน มีจานฐานดอกรูปวงแหวนล้อมรอบรังไข่

ผล มีลักษณะกลม เป็นผลมีเนื้อ มีต่อมน้ำมันทั่วไป สุกสีดำ รสเปรี้ยว

นิเวศวิทยา ขึ้นตามป่าเบญจพรรณที่แห้งแล้งทั่วไป

การขยายพันธุ์ โดยการเพาะเมล็ด

การนำไปใช้ประโยชน์

ด้านสมุนไพร

ราก ใช้ทำยา

ด้านเศรษฐกิจ

เนื้อไม้ สีน้ำตาลปนเหลืองอ่อน เป็นมันเลื่อม เนื้อหยาบแต่สม่ำเสมอ แข็ง หนักปานกลาง ค่อนข้างเหนียว ใช้ในงานแกะสลัก ทำตุ้ม และหีบใส่ของที่ต้องการกันตัวแมลง

เปลือกและไม้ ใช้ฝนกับน้ำเป็นเครื่องหอมประพินผิวแบบโบราณ ในพม่ายังนิยมใช้เปลือกและไม้ผสมกับไม้จันทร์ (sandalwood)

ข้อมูลและภาพ : คู่มือศึกษาพรรณไม้ เพื่อสร้างธนาคารอาหารชุมชน (Food Bank)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

กระเจาะ

ยำหัวปลี

“ป่าไม่ได้ให้ปัจจัยสี่มีพร้อม
สิ่งใดก็ตามจะมีป่า
คือธรรมชาติที่สมบูรณ์-วิเศษ
หัวปลีรวมเย็นเป็นเทวี”

หัวปลีอ่อนกินเป็นผักแนมผัดไทย
แกงเลียง เติบ/ต้มส้มหัวปลี ถ้าใช้
หัวปลีกล้วยตากและอ่อนไม่แก่เกินไป
ก็อร่อยยิ่งๆ หัวปลีมีสรรพคุณแก้โรค
ลำไส้ ไส้ใหญ่ ท้องผูกและในเลือด
และช่วยเพิ่มน้ำนมในสตรีหลังคลอด

เครื่องปรุง

หัวปลี ๒ หัว เนื้อหมู,ไก่,กุ้ง
๒๐๐ กรัม มะพร้าวขูด ๑๐๐ กรัม
หอมแดงเขียว ๒ ช้อนโต๊ะ กระเทียมเขียว
๓ ช้อนโต๊ะ กุ้งแห้งป่น ๒ ช้อนโต๊ะ
เกลือสังคายน้อย ๑/๒ ช้อน น้ำพริกเผา,
น้ำปลา,น้ำมะนาว

วิธีปรุง

ล้างมะพร้าวจากจนเกลี้ยงกรอบ
ซอยหัวปลี (ลอกกาบแล้ว) ต้ม
ขวาง แห้งผึ่งลมแห้งแดด (เพื่อไม่ให้ปลีขึ้น
น้ำสีน้ำตาล) ทว ๕ นาที สงขึ้นล้างน้ำเปล่า
แล้วล้างให้แห้ง

เนื้อหมู,ไก่,กุ้ง สับหยาบๆ ลวกพอสุก
(หรือหั่นชิ้นใหญ่ แล้วตากแดดให้แห้งพอสุก
ไทยโบราณจะเคี้ยวแล้วทอดให้สุก ถึงได้มัน
เย็น จืดเป็นเส้นเล็ก ๆ)

เกลี่ยเนื้อที่ได้เตรียมไว้บนหัวปลี โรยมะพร้าวคั่ว
หอมแดง กระเทียมเขียว กุ้งแห้งป่น เกลือสังคายน้อย

ต้มกะทิพอเดือด ใส่ น้ำพริกเผา, น้ำปลา, น้ำมะนาว
จนให้เข้ากัน ถึงจนเย็น แล้วตักมาบนจานหัวปลีและส่วนผัด
ทั้งหมด รับประทานทันที

ถ้าไม่ชอบหัวปลีดิบ
ก็ต้มหรือเผาหัวปลีให้ไหม้
ลอกกาบแล้วเอาออก (เผาทิ้ง
หอมกว่า) พอสุกแล้วให้
เย็น ลอกกาบออกทิ้งไป
แล้วจึงปั่นเส้นเล็ก ๆ
ก่อนเอาไปยำ

น้ำพริกเผาที่หั่นหัวได้
มี ๒ ชนิด แบบหนึ่งทำ
จากหอมแดง กระเทียม
พริกแห้งเม็ดใหญ่อย่าง
ละเท่าๆกัน น้อบตอง
เผาจนสุก แล้วใส่เกลือ
โรยให้ละเอียด

อีกแบบหนึ่ง ทำจาก
หอมแดง-กระเทียมซอย
แล้วเสียบจากกรอบ จาก
หมักโหลรวมกันในน้ำเคี่ยว
กับพริกแห้งทอด และ
เกลือ บางตำรายังใส่ใบ
พริกขี้หนูซอยโหลรวม
ไปด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ศูนย์กีฬาพัฒนา บ้านผาสุข หมู่ที่ 3 ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 โดยมีนายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายสุวิทย์ รัตนมณี อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ รับเสด็จ ในส่วนของกรมป่าไม้ ทรงทอดพระเนตรศูนย์เรียนรู้และวัฒนธรรมชนเผ่ามละบริ ที่ทรงมีพระดำริให้กรมป่าไม้ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตชนเผ่ามละบริ ในพื้นที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน โดยมีนายเริงชัย ประยูรเวช รองอธิบดีกรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ และถวายรายงาน

นายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานเปิดการแข่งขันกีฬากายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2553 ณ สนามกีฬากองทัพบก ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกหน่วยงานร่วมส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ 13 ชนิดกีฬา และการประกวดกองเชียร์ ทั้งนี้มีนายเริงชัย ประยูรเวช รองอธิบดีกรมป่าไม้ ร่วมในพิธีเปิดการแข่งขัน และเป็นกำลังใจให้กับนักกีฬาของกรมป่าไม้ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานิตต่างๆ ในช่วงเย็น มีพิธีมอบเหรียญรางวัลให้กับนักกีฬาที่ชนะเลิศการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ โดยกรมป่าไม้ได้รับเหรียญรางวัลชนะเลิศการแข่งขันกอล์ฟ วิ่งผลัดกระสอบ แบดมินตันหญิงเดี่ยว แบดมินตันชายคู่ และปิงปอง

กรมป่าไม้ จัดกิจกรรมสื้อมวลชนสัญจรดูงานด้านป่าไม้ ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 24-25 กุมภาพันธ์ 2554 โดยในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ กรมป่าไม้ โดยส่วนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ได้พาคณะสื้อมวลชนแขนงต่างๆ ร่วมกิจกรรมโครงการรณรงค์วันปลอดควันพิษจากไฟป่า ซึ่งจัดโดยกรมป่าไม้ ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดเชียงราย ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ได้พาคณะสื้อมวลชนเดินทางไปดูงานหมู่บ้านจิตอาสาที่ดูแลป้องกันไฟป่า ณ หมู่บ้านหัวดอย หมู่ 6 ตำบลท่าสาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พร้อมฟังการบรรยายจากผู้นำชุมชน ชมนิทรรศการการดำเนินงานของชุมชน ชมการสาธิตการทำแนวกันไฟในพื้นที่ป่าชุมชนและป่าธรรมชาติบริเวณรอบๆ หมู่บ้าน โดยหมู่บ้านดังกล่าวได้รับรางวัลดีเด่นจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย ทั้งนี้ มีนายสุวิทย์ รัตนมณี อธิบดีกรมป่าไม้ และผู้บริหารกรมป่าไม้ ร่วมให้การต้อนรับคณะสื้อมวลชนที่มาร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ด้วย

นายเริงชัย ประยูรเวช รองอธิบดีกรมป่าไม้ รับมอบเงินจาก คุณจันทรรกาสายสมร กรรมการผู้จัดการบริษัทเทคโนเซล (เฟรย์) จำกัด ณ ห้องประชุม 2 อาคารเทียมคมกฤต กรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนโครงการทำดีเพื่อแผ่นดิน โดยการปลูกป่าบริเวณพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ท้องที่บ้านหินสี ตำบลยางหัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวนพื้นที่ 50 ไร่ โดยสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการปลูกป่าเพื่อการวิจัย ปีที่ 1 ในอัตรา 3,500.-บาท/ไร่ เป็นเงิน 175,000.-บาท ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาป่า ปีที่ 2-3 ในอัตรา 700.-บาท/ไร่ เป็นเงิน 70,000.-บาท